

NOU 2019: 9

Fra kalveskinn til datasjø

Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

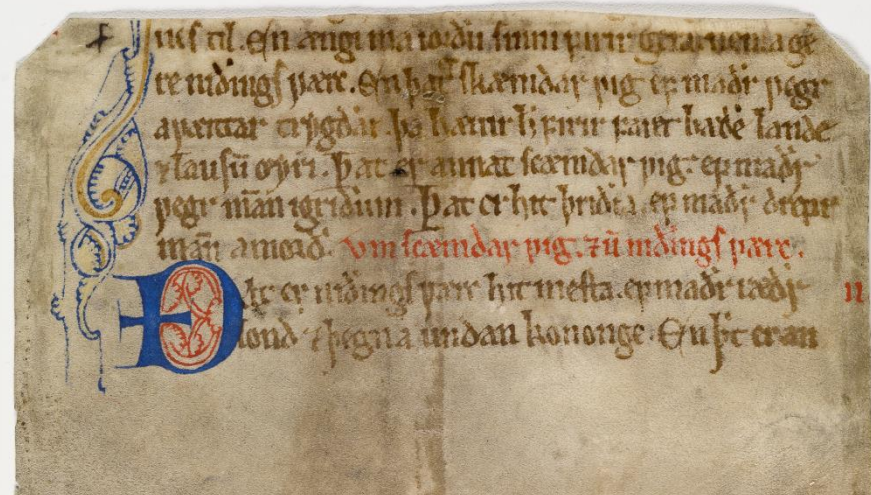
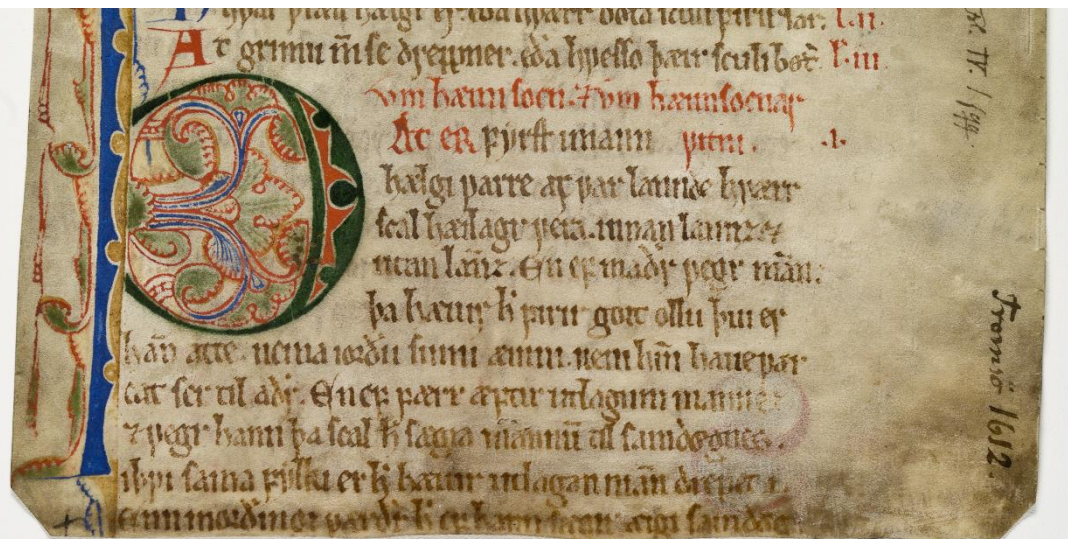
Anne Mette Dørum, spesialrådgiver, KS

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-9/id2639106/>

Arkivlovutvalget

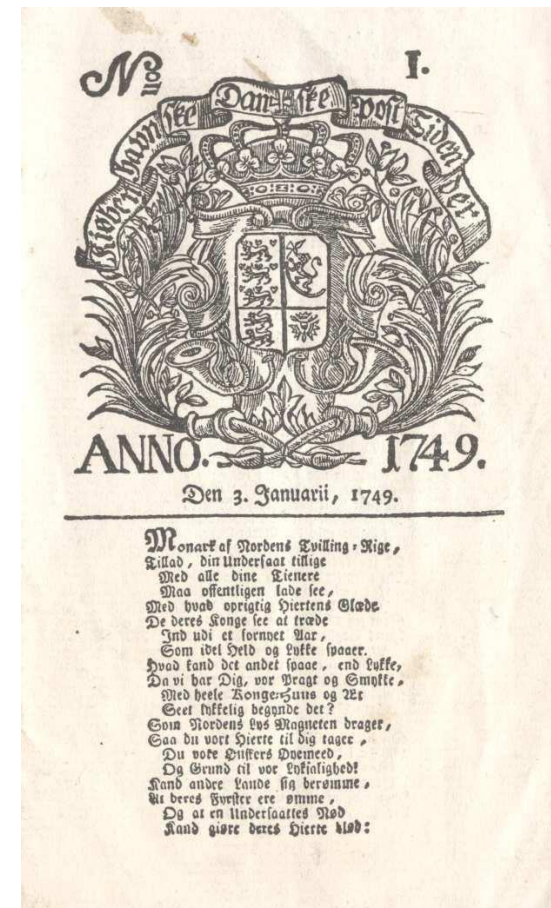
- Beskrive de viktigste utfordringene for arkivene
 - Forslag til ny arkivlov
 - NOARK-standarden skal vurderes
 - Regelfesting av offentlige virksomheters bruk av skytjenester for arkivpliktig materiale.
-
- Arkivloven kan fungere uavhengig av hvordan offentlig virksomhet er organisert.
 - Lovforslaget skal ha et enkelt og klart språk.
-
- Utredningen ble overrakt til Kulturdepartementet innen *2. april 2019*.

Hovedpunkter i utredningen

- Utkast til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver, som vil avløse arkivlova 1992
- Utvidet virkeområde
- Krav til ledelsesforankret strategi
- Skarpere beskrivelser av hva virksomhetene skal dokumentere
- Innebygget arkiv og evaluering av NOARK-standarden
- Tilpasset personvernforordningen og forsøker å gi praktiske løsninger
- Åpner for skylagring
- Viderefører ikke kravet om journal
- Sikring av private arkiver
- Organisatoriske spørsmål

Sentrale begreper og prinsipper

Hvem skal loven kommunisere med?

Lovutkastet § 5 Definisjoner

I denne loven menes med:

- a) dokumentasjon: informasjon som løpende bekrefter hvordan en virksomhet, organisasjon eller person har handlet, utøvd myndighet eller utført tjenester og andre oppgaver. Dette omfatter blant annet prosesser, beslutninger, handlinger med rettslige virkninger, samt vesentlige hendelser og forhold.*
- b) dokumentere: å sørge for dokumentasjon.*
- c) arkiver: dokumentasjon som langtidsbevares for formål som nevnt i § 1.*
- d) arkivinstitusjon: virksomhet med hovedformål å ta vare på og gjøre tilgjengelig arkiver omfattet av loven.*

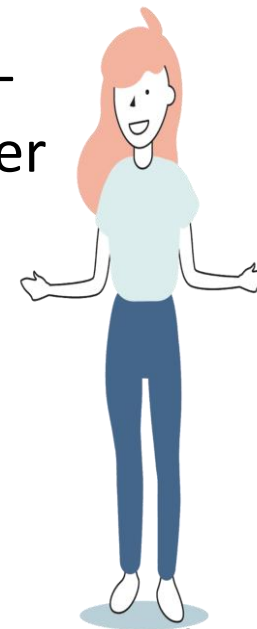
Formål – det handler om mer enn kulturhistorie

Formålet med denne loven er å sikre dokumentasjon om samfunnet som skal kunne brukes til å forstå samtid og fortid, og til å bevare og videreutvikle Norge som rettsstat og demokrati.

Loven skal særlig legge til rette for å

- a) fremme offentlighet og demokratisk deltakelse*
- b) drive forsvarlig offentlig virksomhet*
- c) fastsette, fremme og forsvare rettigheter og andre rettskrav*
- d) utvikle kunnskap om kulturarven, kulturelt mangfold og grunnleggende samfunnsforhold*
- e) legge til rette for vitenskapelig forskning og annen granskning*
- f) ivareta enkeltpersoners og gruppers behov for å kjenne egen historie og kultur.*

Rettssikker-
heten min er
ivaretatt

Jeg har
tillit til
offentlig
sektor

Jeg forstår min
historie

Utvidet virkeområde

Kompensere for endringer i hvordan det offentlige er organisert og løser sine oppgaver

Lovutkastet § 2 Virkeområde

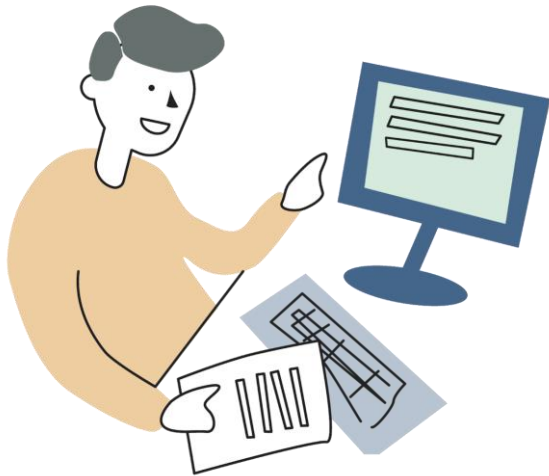
Første ledd: Staten, fylkeskommuner, kommuner, selvstendige offentlige virksomheter uavhengig av organisasjonsform, selvstendige virksomheter der det offentlige eier >50 % og andre virksomheter når de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift

Annet ledd – om Stortinget

Tredje ledd – om domstolene

Fjerde og femte ledd: Utsetting av lovpålagte oppgaver eller levering av offentlig finansierte tjenester

Hvorfor utvidet virkeområde?

Vi kan finne igjen, dele og gjenbruke tidligere arbeid.
Det handler om å være **effektiv** og **unngå dobbeltarbeid**

Vi kan bevise hva som har skjedd.
Det handler om **rettsikkerhet**, **etterrettelighet** og **demokrati**

Ettertiden kan bygge på våre erfaringer
Det handler om **forskning** og det handler om **kulturarv**

Kapittel II

Plikt til å dokumentere og til å bevare dokumentasjon

Ny bestemmelse – § 6 Dokumentasjonsstrategi

(1) Virksomheter skal regelmessig ajourføre en dokumentasjonsstrategi som:

- a) gjør rede for dokumentasjonsplikter som gjelder for virksomheten, og for hvilken dokumentasjon som er særlig viktig for virksomheten*
- b) beskriver organiseringen av arbeidet med å ivareta dokumentasjonspliktene*
- c) gjør rede for hvilke informasjonssystemer i virksomheten som skaper og tar vare på dokumentasjon omfattet av denne loven*
- d) gjør rede for virksomhetens bruk av kommunikasjonskanaler, herunder sosiale medier*
- e) gjør rede for hvordan virksomheten sørger for langtidsbevaring, minimering og sletting av dokumentasjon og arkiver*
- f) refererer til virksomhetens styringsdokumenter for informasjonssikkerhet, personvern, anskaffelser mv. og*
- g) gir en vurdering av virksomhetens etterlevelse av denne loven.*

(2) Øverste organ i virksomheter omfattet av § 2 første ledd bokstav a til c skal vedta dokumentasjonsstrategien minst én gang hvert fjerde år.

Plikt til å skape og bevare dokumentasjon

Operasjonalisering av hva som er "arkivverdig". Dekker bl.a.

- 1) Dokumentasjon i felles systemer, § 7
- 2) Virksomhetens kommunikasjon, § 8
- 3) Informasjonssystemer, databaser, registre, § 9
- 4) Særlig dokumentasjonsplikt ved automatisert rettsanvendelse, § 10
- 5) Dokumentasjon av avgjørelser, § 11

Journalføring erstattes med nye krav

- § 8. *Plikt til å dokumentere virksomhetens kommunikasjon*
- (1) Virksomheter skal dokumentere sin eksterne kommunikasjon.
- (2) Virksomheter omfattet av § 2 første ledd bokstav a til c skal dokumentere virksomhetsrelatert kommunikasjon til og fra personer i ledende stilling.
- (3) Virksomheter skal gi tilsatte tilgang til verktøy for å ivareta pliktene etter første og annet ledd på en automatisert måte.

Journalføring lite treffende betegnelse på hvordan en skal ha oversikt over dokumentasjonen

FAKTA

- Nye kanaler som e-post og chat representerer stor risiko for arkivtap.

Organisering. Oppgave og ansvarsdeling

- Fylkeskommunene har fått særlig ansvar for koordinering av arbeidet med private arkiver av regional betydning
- Reguleringene i lovutkastet binder i liten grad opp plasseringen av oppgaver og myndighet
- Utvalget har vurdert at Nasjonalarkivet framtrer som en mer egnet betegnelse på direktoratet i arkivsektoren enn Arkivverket

Kapittel III

Krav til forvaltning av dokumentasjonen

§ 16. Grunnleggende krav til dokumentasjonsforvaltning

Virksomheten skal påse at dokumentasjonen er

- a) *ekte*: at dokumentasjonen er beskyttet mot ikke-autoriserte tilføyer, slettinger og endringer
- b) *pålitelig*: at det går fram hvem eller hvilket system som har opprettet, endret og registrert dokumentasjonen og når dette fant sted
- c) *anvendbar*: at dokumentasjonen er tilgjengelig for all berettiget bruk og innsyn
- d) *dekkende*: blant annet at dokumentasjon som blir sendt fra eller til eller lagt fram for tilsatte i virksomheten, blir behandlet som kommunikasjon til eller fra virksomheten. Det samme gjelder for kommunikasjon til eller fra den politiske ledelsen
- e) *satt i sammenheng*: at den blir knyttet til annen relevant dokumentasjon og virksomhetsprosess.

Kapittel III Krav til forvaltning av dokumentasjonen

- *§ 16. Grunnleggende krav til dokumentasjonsforvaltning*
- *§ 17. Tilgjengeliggjøring av dokumentasjon. Eierskap*
- *§ 18. Forbud mot sletting*
- *§ 19. Plikt til vedlikehold*
- *§ 20. Forbud mot overføring av ikke-digital dokumentasjon til utlandet*
- *§ 21. Overføring av digital dokumentasjon til utlandet*

Arkivformål i allmennhetens interesse

Kapittel IV. Særlig om personopplysninger

- Drøfting av hvordan personvernforordningen og arkiv passer sammen
- Lovutkastet søker å løse praktisk viktige problemstillinger for arkiv
- *§ 22. Informasjon om behandlingsansvar og felles behandlingsansvar*
- *§ 23. Personopplysninger om avdøde personer*
- *§ 24. Behandling av personopplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse*
- *§ 25. Unntak fra den registrertes rettigheter ved behandling av personopplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse*

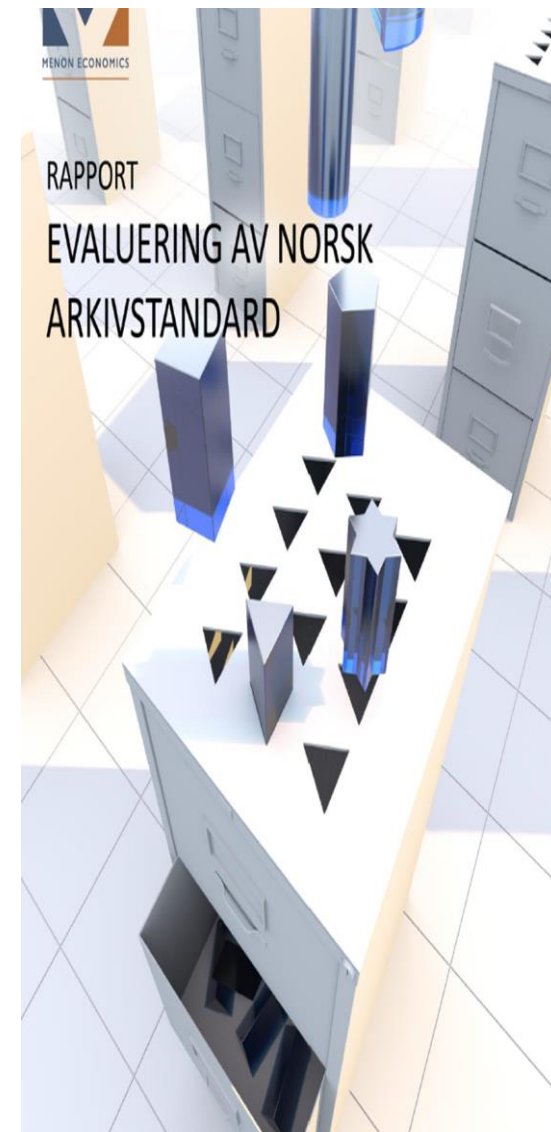
Forholdet til offentleglova

- Dagens sammenkobling – arkivforskriften § 9 *Journalføring* og offentleglova § 3 *Hovudregel*
- Journalføring lite treffende betegnelse på hvordan en skal ha oversikt over dokumentasjonen
- Mer realistisk: Ulike søk
- Behov for teknisk sammensying
- Lovutkastet legger stor vekt på tilgjengeliggjøring av dokumentasjon
- Lovutkastet § 40 – egen regel klagerett for massemedia ved tilsidesettelse av dokumentasjonspliktene og plikten til å ivareta dem fortløpende

Standardisering. Noark

- *Utvalgets anbefaling:*
 - Utvalget tilrår at det arbeides med en ytterligere forenklet og mer presis Noark-standard. Det bør samtidig settes i gang et arbeid for å prøve ut nye metoder og løsninger for å bygge krav til dokumentasjonen inn i forvaltningens systemer, såkalt innebygd arkivering.
 - Også framover bør standarder gjelde både statlig og kommunal sektor, men det er ønskelig at standardisering gir spillerom til å ivareta lokale behov og prøve ut nye løsninger.
 - Utvalget tilrår at videre utviklingsarbeid bør være basert på brede prosesser.

Utførselsforbudet. Skytjenester

- Personvernforordningen
- Gjeldende utførselsforbud – arkivlova § 9 bokstav b
- Lovutkastet § 21 – digital dokumentasjon kan overføres til utlandet
- Forslag til endring i gjeldende lov som ev. bør kunne gjennomføres raskt

Sletting og minimering

- Lovutkastet erstatter begrepet «kassasjon» med «sletting».
- Minimering (§ 27 Minimering av personopplysninger ved overføring til langtidsbevaring):
 - Kommunal melder til Nasjonalarkivet i hvilken grad personopplysninger og andre opplysninger skal minimeres i samsvar med personvernforordningen artikkel 89 nr. 1, på hvilken måte dette skal skje, og hvem som skal gjennomføre minimeringen.
- Nærmere regler for sletting og minimering foreslås gitt i forskrift. Virksomhetene får positiv plikt til å holde dokumentasjonen vedlike, for å unngå at den blir ubrukelig eller utilgjengelig.

Tilgjengeliggjøring. Innsyn i overført dokumentasjon

- Lovutkastet pålegger både forvaltningen og arkivsektoren å gjøre dokumentasjon og arkiver tilgjengelige. Dette gjelder både digitale og ikke-digitale arkiver.
- For enkelte typer arkiver er det komplisert å vurdere om offentligheten kan gis innsyn. Rekkevidden av taushetsplikten og innsynsretten er ikke eksplisitt regulert i gjeldende lov og svarene er ikke opplagte.
- Utvalget foreslår særlige bestemmelser om behandling av innsynskrav i arkiver som er overført til Nasjonalarkivet.

Overføring og langtidsbevaring

- Sikker langtidsbevaring av digital dokumentasjon er utfordring
- Teknologien påvirker lagringsmulighetene og kostnadsbildet.
- Lovutkastet har regler om ansvaret:
 - Kommuner og fylkeskommuner skal sørge for langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av sine arkiver
 - Det samme gjelder arkiver fra interkommunale selskaper og andre virksomheter som vil omfattes av loven
- Statlige arkiver skal overføres på digitale formater til Nasjonalarkivet.

Takk for meg!

- OBS: Høringsfristen er 2. desember – husk å send høringssvar

